

# Årlig plan *för* likabehandling och *mot* diskriminering och kränkande behandling



2018-2019

Solstrålens Montessoriförskola

## **Inledning**

Förskolan/skolan har länge haft i uppdrag att förebygga och motverka kränkande behandling. I april 2006 kom Barn- och elevskyddslagen som ställde krav på skolorna att visa sitt arbete i en så kallad likabehandlingsplan.

Barn- och elevskyddslagen ersattes från och med januari 2009 med Diskrimineringslagen och ett tillägg i skollagen. I och med detta är förskolan/skolan skyldig enligt lag att aktivt arbeta mot alla former av kränkande behandling samt att visa upp detta arbete i en plan. Denna plan kallar vi för plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Syftet med vår plan mot kränkande behandling är att förebygga och motverka alla former av diskriminering och annan kränkande behandling. Planen gäller kränkningar mellan barn/elever såväl som mellan personal och barn/elever.

### **Förskolan måste agera**

Förskolan har en skyldighet att agera så snart någon ur personalen får kännedom om att ett barn känner sig kränkt. Förskolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

## **Diskriminering**

Diskriminering är när en vuxen i förskolan missgynnar ett barn och det har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Trakasserier som utförs av förskolans personal kan också vara diskriminering.

Diskriminering kan även ske genom förskolans regler, lärande, litteratur med mera. Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis barnets kön.

Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas indirekt diskriminering. Detta sker när förskolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar förskolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Trakasserier är en behandling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de skyddade diskrimineringsgrunderna, det vill säga kön, funktionshinder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning. Våra förskolor tar avstånd från alla tendenser till kränkande behandling. Den som uttrycker att den känner sig kränkt skall tas på allvar. Alla människor på enheten stora som små har ansvar för att främja en miljö fri från kränkande behandling.

### **Vad står begreppen för?**

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla barn i förskolan ska ha samma rättigheter – tjejer som killar och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, köns överskridande identitet, sexuell läggning och ålder.

## Kränkande behandling

Ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Kränkningar kan vara

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, blickar, alla går när man kommer)
- texter och bilder (sms, mms, fotografier, msn, skrivna meddelanden och inlägg på olika communities)

## Förskolan måste agera

Förskolan har en skyldighet att agera så snart någon ur personalen får kännedom om att ett barn känner sig kränkt. Förskolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

### 1) Kön

Förskolan ska förebygga och förhindra könsdiskriminering. Förskolan ska också förebygga och förhindra trakasserier som har samband med kön liksom sexuella trakasserier av barn.

### 2) Etnisk tillhörighet

Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av etnisk tillhörighet.

Vad räknas som etnisk tillhörighet?

Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung. Var och en har rätt att bestämma sin egen tillhörighet. Om du är född i Sverige kan du vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. Du kan ha flera etniska tillhörigheter.

Förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

### 3) Religion och annan trosuppfattning.

Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning.

Religionsfriheten är skyddad i såväl internationella konventioner som i den svenska grundlagen.

Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism. De anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion.

#### **4) Funktionshinder**

Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av funktionshinder.

Vad räknas som funktionshinder?

Funktionshinder kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella och påverka livet på olika sätt. Som funktionshinder räknas både sådana som syns, som att man använder rullstol, och sådana som inte märks lika lätt, som allergi, ADHD och dyslexi.

Funktionshinder kan uppstå till följd av en sjukdom eller något annat tillstånd. De kan också uppstå till följd av en medfödd eller förvärvad skada.

#### **5) Sexuell läggning**

Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning.

Med sexuell läggning menas

- homosexualitet
- bisexualitet
- heterosexuellitet.

#### **6) Könsoverskridande identitet**

Förskolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till sina barn. Det inkluderar arbetet mot homofobi och rätten till likabehandling oavsett sexuell läggning.

Homofobi är en ideologi, en uppfattning eller en medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle som ger uttryck för en starkt negativ syn på homosexualitet eller på homo- och bisexuella människor. En homofobisk hållning strider mot principen om alla människors lika värde och allas lika rättigheter.

För ytterligare information se:

Diskrimineringslagen 2009, 2 och 3 kap, Regeringskansliet.

Kränkande behandling, skollagen 6 kap, Skolverket.

## **Kartläggning och nulägesanalys**

Förskolornas verksamhet och organisation ska utformas så att det främjar goda relationer, trygga lärandemiljöer och likabehandling för alla som vistas hos oss, barn och vuxna. Våra förskolor ska vara en arbetsplats för barn och vuxna, där alla känner sig trygga och där ingen skall bli utsatt för diskriminering eller annan kränkande behandling.

Genom långsiktigt arbete på såväl individ-, som grupp och förskolenivå vill vi skapa en övergripande strategi som integreras naturligt i vårt övriga arbete så att vi förebygger och motverkar trakasserier och annan kränkande behandling. Genom ett medvetet och omfattande förebyggande arbete vill vi säkerställa att syftet i denna plan uppfylls. Genom en medveten handlingsplan är vi beredda att agera direkt och kraftfullt mot all kränkande behandling.

Alla former av kränkande behandling skall alltid motverkas. Alla skall medverka till att man under lugna förhållanden kan hämta kunskap, ingen skall tillåtas störa lek eller annan verksamhet.

Alla föräldrar informeras i samband med inskolning om denna plan, föräldrars ansvar samt vart man kan vända sig om man upplever att det egna barnet är utsatt för någon form av kränkande behandling. Vid behov skall det finnas tillgång till tolk.

### **Mål**

Alla lokaler samt utemiljö på förskolan skall vara en trygg plats. Vårt förhållningssätt mot barnen skall präglas av gemensamma kända riktlinjer och arbetssätt.

Hur vi arbetar mot målet:

- Planen finns att tillgå på förskolan och skall vara känd av all personal
- Genomgång av ”Plan mot diskriminering och kränkande behandling” skall alltid göras i samband med introduktionen av ny personal.
- Personal deltar aktivt i barnens utevistelse och finns där barnen är ute och inne.
- Enhetschef skall vara synlig i verksamheten för att möta och se hur verksamheten bedrivs.
- Planen utvärderas och revideras på uppstartsdagen i augusti varje år.

Ansvar

Förskolechef

All personal på förskolan

## **Kompetenshöjning, personal**

### Mål

Att öka all personals kompetens gällande när, var, hur kränkningar förekommer samt att bli observant på och öka kompetensen i att förebygga dessa situationer.

Hur vi arbetar mot målet:

- Diskussioner gällande förhållningssätt och värderingar skall ständigt vara i fokus.
- Personalen får vid behov kontinuerlig fortbildning och tips om litteratur samt föreläsningar.

### Ansvar

Förskolechef

All personal på förskolan

## **Allmänna åtgärder**

### Mål

Den årliga planens framtagande och spridning. Alla lokaler och utemiljö på förskolan skall vara en trygg plats.

Hur vi arbetar mot målet:

- Vid varje förändring i planen så förankras den omgående i personalgruppen på förskolan
- Föräldrar informeras om planen på föräldramöten och den finns lättillgänglig för föräldrar.
- I förskolan har personalen till uppgift att förankra planens innebörd med barnen.

### Ansvar

Förskolechef

All personal på förskolan

## **Barnens delaktighet**

### Mål

Att barnen skall vara delaktiga i arbetet med planen.

Hur vi arbetar mot målet:

- Samtal regelbundet i barngrupperna
- Uppföljning regelbundet
- Vuxna och barn skall vara goda förebilder.

### Ansvar

All personal på förskolan

## **Föräldrars delaktighet**

### Mål

Att föräldrar skall vara medvetna om och delaktiga i arbetet med planen.

Hur vi arbetar mot målet:

- Genom samverkan med föräldrar i möten och föräldraforum av olika slag arbetar man med dessa frågor.

### Ansvar

Förskolechef

Föräldrar

All personal på förskolan

## **Allmänt förebyggande arbete**

Alla arbetslag skall arbeta mot målen i denna plan och utifrån styrdokument som förskolans läroplan, skollagen, lagen mot diskriminering samt efter de mål som Hässleholms kommun satt upp.

Hur vi arbetar mot målen:

- Styrdokumentet används vid
- Planering och utvärdering av verksamheten.
- Kontinuerlig genomgång av barngrupperna skall ske så att vi kan möta verksamhetens och barnens specifika behov på ett bra sätt.
- Alla i förskolan tar klart avstånd från kränkande behandling
- Alla vuxna skall föregå med gott exempel.
- Personalens skiftande livskunskaper tas tillvara i arbetet.

Genom långsiktigt arbete på såväl individ- som gruppnivå vill vi skapa en övergripande strategi som integreras naturligt i vårt övriga arbete så att vi förebygger och motverkar trakasserier och annan kränkande behandling. Genom ett medvetet och omfattande förebyggande arbete vill vi säkerställa att syftet i denna plan uppfylls. Förskolans skall vara en trygg plats.



## Specifika åtgärder

Förskolans rutiner då kränkningar har skett :

- Personal samtalar med barn eller barnen då misstanke om kränkningar förekommer
- Avdelningspersonal eller annan berörd personal kontakter föräldrarna och informerar om händelsen. Både den som kränkts och den som kränkt kontaktas.
- Förskolechef informeras
- Åtgärdsplan för hur man går vidare upprättas av berörd personal. Förskolechef informeras.

Utökade åtgärder vid behov:

- Förskolechef kallar till gemensam träff med personal och föräldrar till både den som blivit kränkt och den som har utfört kränkningar.
- Information skall ges hur förskolan skall arbeta vidare tillsammans med alla berörda
- Återkoppling/information lämnas till personal, föräldrar, inblandade barn och till barngruppen om behov finns
- Uppföljning av beslutade insatser sker av förskolechef och personal
- Om kränkningar inte upphör och eller ytterligare åtgärder krävs ansvarar förskolechef att kontakt tas med socialtjänsten eller annan resurs utifrån.

## Upprättande och utvärdering av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

### Mål

Förskolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling som syftar till att varje barn/personal och föräldrar har rätt att vara med och känna gemenskap och trygghet. Därför har alla rätt att vara med och tycka till om denna plan, såväl personal, barn som vårdnadshavare. Vi är måna om att dessa tre kategorier är med i upprättandet och utvärderandet av denna plan.

Denna plan syftar till att dessa rättigheter uppnås. Kränkande och diskriminerande behandling får aldrig accepteras. Personal och föräldrar har ansvaret för att ingen blir illa behandlad i förskolan. Tillsammans vill vi skapa ett klimat där kränkningar och diskriminering inte förekommer. Det är viktigt att den utsattes upplevelse av att vara kränkt tas på allvar.

### Aktiviteter för att nå målen

- Vi utvärderar och reviderar planen mot planen mot diskriminering och kränkande behandling varje nytt läsår. Såväl personal, barn och vårdnadshavare är med i detta arbete. Planen tas upp på gemensamma aktiviteter med barnen och föräldramöten vid varje läsårs start. Varje nytt läsår läggs den nya reviderade planen ut på förskolans hemsida.
- Planen sätts upp på samtliga avdelningar varje läsår. Därefter finns möjlighet att kunna framföra eventuella funderingar/åsikter.
- Uppföljning och utvärdering av planen ska redovisas i den årliga kvalitetsredovisningen.
- Vikarier ska underrättas och visas.

### Utvärdering

**Tidpunkt:** Maj/juni varje läsår (Dokumentet) (Reviderad och klar i oktober. Då ska den vara visad för föräldrarna samt arbetad med barnen)

**Ansvar:** Förskolechef i samarbete med barn/ personal och föräldrar.

## **Kartläggning**

### **Mål**

Pedagogerna jobbar förebyggande mot mobbning och kränkande behandling. Skulle förekomst av diskriminering och kränkande behandling får hela arbetslaget snabbt kunskap om detta.

### **Aktiviteter för att nå målen**

#### **Personalen i vardagen**

Pedagogerna visar tydligt i sin handling att alla har lika värde oavsett ålder, kön, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning och etnisk läggning.

Pedagogerna låter barnen träna sig i att lösa konflikter under överseende.

Pedagogerna tillåter att barnen bearbetar sina konflikter och känslor.

#### **Pedagogen i arbetslaget**

Pedagogerna är uppmärksamma i den dagliga verksamheten. Är nära barnen för att kunna agera och undvika kränkningar.

Vågar vara en delaktig pedagog som ifrågasätter det den hör och ser.

Är medvetna om hur barn-barn, vuxna-vuxna, barn-vuxna och barn-pedagog konstellationen fungerar för att undvika kränkningar.

#### **Föräldrainformation**

Pedagogerna informerar på föräldramöten hur vi arbetar förebyggande kring attityd-kränkningar/diskrimineringsfrågor. Vi vill ha en bra kontakt med föräldrarna. Skulle det förekomma någon kränkning är det av stor vikt att de känner att vi tar det på allvar och agerar direkt. Vid utvecklingssamtalen uppmärksammas det enskilda barnets och föräldrarnas upplevelser hos oss.

#### **Kartläggning av barnens upplevelse av trygghet och respekt i förskolan.**

Pedagogerna cirkulerar mellan de olika rummen som finns. Gör regelbundna observationer. Kollar av barnen regelbundet vid vår arbetslagsreflektionstid.

Pedagogerna vågar ta upp och diskutera barns och vuxnas bemötande i syfte att alla ska ha en trygg miljö att vara i.

## Upptäcka, utreda, åtgärda och följa upp kränkningar/diskrimineringar

### Mål: Vara närvarande och upptäcka

Personalen inom förskolans verksamhet har ett ansvar att uppmärksamma incidenter som kan tyda på trakasserier. All personal inom förskolan har ett ansvar för att i situationer där kränkningar/diskrimineringar förekommer gå in och avbryta och tydligt markera att man inte tolererar ett sådant beteende.

### Aktiviteter för att nå målen

#### Utreda, åtgärda och följa upp kränkningar/diskrimineringar

*Mellan barn eller mellan vuxen och barn eller mellan vuxen och vuxen...*

Vid alla former av kränkningar/diskrimineringar gäller som utgångspunkt dialog och samtal. Vi måste vara observanta på om det förekommer någon form av diskriminering eller trakasserier från vuxen gentemot ett barn och våga ta barns eller föräldrars anklagelser på allvar.

Kommer det fram misstankar i ett samtal med personal/ett barn/en förälder om kränkning, ansvarar all personal för att föra vidare informationen omedelbart till förskolechef.

Förskolechef ansvarar för att starta en utredning (genom ett direkt möte med personalgruppen). Eventuella åtgärder diskuteras och planeras.

Personal eller förskolechef meddelar föräldrar. Uppföljning sker efter ca 14 dagar. Finns då fortfarande misstanke eller fakta meddelas detta till förskolechefen.

1. Information till förskolechef
2. Möte kring händelsen
3. Åtgärder planeras
4. Information till och samråd med föräldrar, eventuell revidering av åtgärdsplanen
5. Åtgärder genomförs
6. Uppföljningsmöte
7. Information till förskolechefen (kan också ske tidigare i processen)

### Rutiner för utredning och dokumentation

#### Dokumentation

Noggrann dokumentation ska föras av alla inblandade vid misstänkt fall av diskriminering, trakasserier eller andra kränkningar.

Förskolechef har huvudansvaret för att dokumentationen sparas.

Med dokumentation avses både observationer (ska vara skriven och daterad se bilaga) och mötesanteckningar.

## Uppföljning och utvärdering

### **På vår förskola följer vi upp och utvärderar varje enskilt fall enligt nedan:**

Alla inblandade får komma till tals i uppföljningen. Därför inleds uppföljningen med ett samtal med den som varit utsatt. Utvärdering av utredningen/åtgärderna och dokumentation bör göras inom en månad. Det är också viktigt att diskutera om händelsen ingår i ett mönster på förskolan. Det kan leda till att planen behöver revideras. Varje gång något inträffat ska åtgärderna ha ett tydligt avslut så att alla inblandade är införstådda. Vi strävar efter att ha ett avslut innan varje terminsslut. När en uppföljning har hållits och åtgärderna avslutas är det viktigt att den utsatte känner sig trygg att personen vet vart den ska vända sig om något händer igen.

**Bilaga:**

**Dokumentation vid incidenter enligt likabehandlingsplanen**

Vad har inträffat och när?

.....  
.....  
.....

Vem såg händelsen/ fick informationen?

.....  
.....

Vilka ska veta om händelsen?

.....  
.....

Vilka åtgärder gör förskolan?

.....  
.....  
.....

Ansvariga på förskolan, övriga ansvariga, ex. vårdnadshavare?

.....  
.....

Uppföljning- när och hur?

.....  
.....

Dokumentet ifyllt av: .....

Datum: .....

**Checklista till utvärdering:**

- Har det kommit något specifikt fall av diskriminering/ kränkning under verksamhetsåret?
- Hur har det i så fall följts upp och vilka förebyggande åtgärder har gjorts för att det inte ska hända igen?
- Vilka åtgärder har vidtagits för att göra de särskilt utsatta platserna, rum och situationer säkrare och tryggare?
- På vilket sätt har frågorna tagits upp i arbetslaget?
- På vilket sätt har föräldrarna haft inflytande i arbetet med planen?
- På vilket sätt har barnen haft inflytande i arbetet med planen?

## **Utifrån montessoripedagogikens grunder, har personalen på Solstrålen gjort följande förtydligande:**

Grundtankar i montessoripedagogiken är att *varje enskilt barn* skall få utveckla sig enligt sina egna förutsättningar till en trygg och harmonisk människa. Här ingår att visa hänsyn och hjälpa varandra.

### **MÅL**

Alla barn på förskolan är allas ansvar. Vi arbetar gemensamt för att alla barn ska må bra, trivas, känna sig trygga och känna sitt eget värde.

Vi stödjer barnen i deras arbete med att utveckla förmågan att visa hänsyn och hjälpa varandra, visa respekt, solidaritet samt ta ett stort ansvar för sin närmiljö - allt i enlighet med Maria Montessoris grundtankar.

Personalen på förskolorna stimulerar till samspel, hjälper till och bearbetar vid konflikter.

Barnen lär sig kompromissa och respektera varandra. Alla barn accepteras som de är, inga barn trakasseras, diskrimineras eller utsätts för någon annan kränkande behandling.

Det är viktigt att göra barnen medvetna om att olika människor tror och tycker olika och det kan vara lika rätt vilket som.

Vi accepterar inte ett ovårdat språk.

### **HUR GÖR VI?**

Vi lyfter fram och gör barnen medvetna om etiska olikheter och livsfrågor genom diskussioner och samtal med hjälp utifrån litteraturen.

Genom att lyssna på barnen visar vi respekt för deras tankar och åsikter. Vi lär även barnen att lyssna på varandra och visa hänsyn och hjälpa varandra. Detta sker i den dagliga verksamheten på förskolan.

Det är viktigt att personalen är vaksamma, observanta och lyhörda när något barn berättar något samt när de pratar med varandra.

Personalen stimulerar till samspel såväl vid arbete med montessorimaterial som vid den fria leken.